Riktlinjer för skolskjuts

Kalmar kommun

Gäller från och med 1 augusti 2025 med tillämpning från läsåret 2025/2026

Fastställda av Utbildningsnämnden 2024-10-16

Förvaltningskontoret | Utbildningsförvaltningen
Adress Box 951, 391 29 Kalmar | Besök Gröndalsvägen 21
Tel 0480-45 00 00 vx |

Kalmar kommun

1. Definitioner

Skolskjuts

Med skolskjuts avses enligt dessa riktlinjer sådan transport av elev i kommunal förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och motsvarande fristående skolenhet belägen i Kalmar kommun från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka.

Val av annan skola

Är den skola som vårdnadshavaren har valt att placera sitt barn i oavsett huvudman.

Hemkommun

En elevs hemkommun är den kommun i vilken eleven är folkbokförd. För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd avses med hemkommun den kommun i vilken eleven vistas stadigvarande eller, om eleven saknar stadigvarande vistelseort, den kommun, i vilken eleven för tillfället uppehåller sig.

Färdväg

Med färdväg avses i dessa bestämmelser vägen från hemmet till platsen där utbildningen bedrivs.

Trafikförhållanden

Trafikförhållanden är omständigheter hänförliga till trafiken längs elevens färdväg och omständigheter som har betydelse för bedömning av trafiksäkerheten för eleven som gångtrafikant.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning åsyftas i dessa bestämmelser den begränsning eller det hinder som gör att en elev till följd av skada eller sjukdom har svårt att på egen hand ta sig till och från skolan.

2. Rätten till skolskjuts

Förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola

Kalmar kommun är enligt 9 kap. 15b §, 10 kap. 32 § och 11 kap. 31 § skollagen skyldig att för elever i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola med offentlig huvudman anordnas kostnadsfri skolskjuts, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionsnedsättning hos en elev eller någon annan särskild omständighet.

Rätten till skolskjuts innebär inte att sådan skjuts måste anordnas från just bostadsadressen eller att skolskjutsen måste anpassas till varje elevs skoltider. Det står kommunen fritt att organisera skolskjutsverksamheten på lämpligt sätt, dock med beaktande av trafikförhållanden och övriga i paragrafen angivna omständigheter.

Kalmar kommuns skyldighet omfattar inte skolskjuts till och från fritidshemsverksamhet.

2.1 Organisatorisk eller ekonomisk svårighet

Kalmar kommuns skyldighet omfattar – under förutsättning att *inga organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår* för Kalmar kommun även elever som:

1. väljer att gå till en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem
2. går i en annan kommuns förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola
   - på grund av särskilda skäl (9 kap. 13 § 1 stycket, 10 kap. 25 §, 11 kap. 25 § skollagen)
   - på grund av att kommunen anordnar en särskild utbildning (10 kap. 26 § skollagen) eller
   - på grund av vårdnadshavarnas önskemål (9 kap. 13 § 2 stycket, 10 kap. 27 §, 11 kap. 26 § skollagen)
3. går till en fristående skola inom kommunen (9 kap. 21 a §, 10 kap. 40 §, 11 kap. 39 § skollagen)

4. Val av annan skola

Bedömningen av huruvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan medföra ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen:

- ska göras utifrån vilka skyldigheter kommunen skulle ha haft om eleven valt att gå i den skolan som eleven placerats i, som är den skolenhet kommunen primärt hade erbjudit eleven plats på.

Om eleven hade haft rätt till skolskjuts till den skolan den har placerats i, ska eleven - under förutsättning att det inte innebär en ekonomisk eller en organisatorisk svårighet - få rätt till skolskjuts även till en annan kommunal skola eller en i kommunen belägen fristående skola.

Skolskjuts vid val av annan skola sker med kollektivtrafik, elev erhåller skolkort för sin resa. Kommunen ansvarar inte för att:

- det finns busslinje i närområdet för anslutning mellan folkbokföringsadress och vald skolas område,
- det finns hållplats i anslutning till folkbokföringsadress eller vald skolas område eller att bussavgång stämmer överens med skolans start eller sluttider

5. Elev som har beslut om skolkort vid val av annan skola, men inte kan åka kollektivtrafik på grund av svår sjukdom, har rätt till alternativt färdmedel. Behovet av annat färdmedel skall styrkas med läkarintyg.

2.2 Individuell bedömning

Varje ansökan om skolskjuts ska prövas utifrån en individuell bedömning av elevens behov av skolskjuts. Denna bedömning görs utifrån elevens ålder och mognad med hänsyn till alla i det enskilda fallet åberopade och även måhända inte åberopade omständigheter (Regeringsrättens avgörande RÅ 1993 ref. 77).

Kriterierna som ska beaktas vid denna bedömning beskrivs under punkterna a till e. Den individuella bedömningen ska framkomma i beslutsmotiveringen.

a) Folkbokföring

Huvudregeln
Är att elev ska vara folkbokförd i Kalmar kommun för att kunna berättigas till kostnadsfri skolskjuts. Men om eleven har sitt faktiska boende på en adress i Kalmar kommun (det vill säga har sitt hem där) utan att ännu vara folkbokförd på den adressen (till exempel på grund av att eleven nyligen flyttat) så är eleven berättigad till skolskjuts.

Växelvis boende
När barn till separerade vårdnadshavare bor lika mycket hos båda vårdnadshavarna talar man om ett växelvis boende. Systemet med växelvis boende som ett fast arrangemang är förankrat i lagstiftningen, och då det tillämpas får det berörda barnet anses ha två likvärdiga hem. Elevens rätt till kostnadsfri skolskjuts ska i sådant fall bedömas i förhållande till båda hemmen såvida båda dessa hem finns i Kalmar kommun (Regeringsrättens avgörande RÅ 2002 ref. 91). En behovsprövning ska göras med utgångspunkt från varje adress för sig.

Färdmedel vid växelvis boende:

- förskoleklass till och med årskurs 3: skolkort med linjelagd trafik alternativt taxitransport om det inte innebär en ekonomisk fördyring för Kalmar kommun.
- årskurs 4–9: skolkort med linjelagd trafik

Enligt praxis, HFD 2014 ref. 34, är hemkommunen inte skyldig att anordna kostnadsfri skolskjuts från och till elevens ”växelvisa” bostad hos en vårdnadshavare i annan kommun.

b) Färdvägens längd

Rätt till kostnadsfri skolskjuts i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola anses alltid föreligga, när avståndet mellan hem och den plats där utbildningen bedrivs är minst:
3,0 km för elev i förskoleklass, elev i årskurs 1–3
4,0 km för elev i årskurs 4-6
5,0 km för elev i årskurs 7-9

Kalmar kommuns kartverktyg geografiskt informationssystem (GIS) ligger till grund för mätning av avstånd. Denna mätning ska baseras på avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och skolans adress enligt fastighetsbeteckning. Det är elevens närmaste cykel- eller gångväg som mäts och inte fågelvägen. Är avståndskraven uppfyllda föreligger alltså rätt till skolskjuts.

Är avståndskraven inte uppfyllda fortsätter bedömningen enligt punkterna nedan.

c) Trafikförhållanden

Om närmaste lämpliga skolväg bedöms som trafikfarlig med hänsyn till elevens ålder och mognad beviljas kostnadsfri skolskjuts utan hänsyn till avståndet. Exempel på faktorer som ska vägas in vid bedömningen är gångtrafikanordningar och andra fysiska väganordningar med bäring på trafiksäkerhet, trafikmängd, frekvent förekommande fordonstyper och hastighetsförhållanden. Även säsongsmässiga variationer ska beaktas.

d) Funktionsnedsättning

Skolskjuts beviljas om eleven på grund av funktionsnedsättning har svårt att på egen hand ta sig till och från skolan. Bedömningen ska göras utifrån elevens förmåga att ta sig mellan folkbokföringsadressen och skolans adress.

Funktionsnedsättningen ska vara av varaktig karaktär. Läkarintyg som styrker elevens behov av skolskjuts med anledning av funktionsnedsättningen krävs. I samband med ansökan erhålls intygsmall från Kalmar kommun som ska användas av den instans som gör bedömningen.

Vid funktionsnedsättning pga. olycksfall ska kommunens olycksfallsförsäkring användas. Mer information finns på kalmar.se

e) Annan särskild omständighet

Även andra än de redan nämnda omständigheterna ska, när de åberopas av den enskilde, prövas individuellt.

2.2.1 Informationsskyldighet

För att vårdnadshavarna ska veta vilka konsekvenser valet av skola får i fråga om rätten till skolskjuts måste kommunen i möjligaste mån göra klart för vårdnadshavarna till vilken skola eleven har rätt till skolskjuts under förutsättningar att villkoren är uppfyllda.

Vårdnadshavarna bör också informeras om att eleven - ifall ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för Kalmar kommun - inte har rätt till skolskjuts om de väljer en annan skola.

2.3 Utförandet av skolskjuts

Huvudregel

Skolskjuts utförs som huvudregel genom att eleven erhåller ett skolkort för resa med kollektiva färdmedel eller upphandlad skolskjutslinje. Kalmar länstrafik ansvarar för skolskjutstranporten via avtal med Kalmar kommun. Elevs resväg till och från skolan kan innebära byte av fordon.

Förlorat/stulet skolkort ersätts genom att vårdnadshavare använder sig av Kalmar kommuns e-tjänst för beställning av nytt skolkort. En avgift tas ut vid förlorat skolkort

Väntetider

Planering av skolskjuts kan medföra vissa väntetider för eleven. Skolan har under denna tid, ansvar för eleven.

a) Skolans ansvar
   Skolan ansvarar för tillsyn när eleven anländer till skolan och vid skolans slut, tills skolskjuts kommer och hämtar elev. Skolan har även ett ansvar för att skolskjutsen är anordnad på ett trafiksäkert sätt och att skjutsen även i övrigt är säker och trygg för eleverna. Detta ansvar fullgörs både vid upphandlingen och vid löpande kontroller av hur entreprenörer uppfyller sina skyldigheter i detta avseende. Uppgifter om att det föreligger brister måste följas upp av rektor eller skolförvaltningen.

b) Vårdnadshavarens ansvar
Förutom det ansvar en vårdnadshavare alltid har enligt föräldrabalken rörande barnets säkerhet med mera, ansvarar vårdnadshavaren i detta sammanhang specifikt för att eleven kommer till och från fordonet vid hemmet/närmaste hållplats och att de uppgjorda tiderna hålls vid dessa tillfällen.

c) Bussentreprenörs ansvar
Förutom busschaufförens eget ansvar som förare av buss ansvarar entreprenören för att gällande trafikbestämmelser inklusive trafiknykterhetskrav följs, att bussen manövreras och framförs på ett lugnt och säkert sätt samt att ordningsregler följs under transporten. Entreprenören är också skyldig att underrätta skolan om eventuell ordnings- eller säkerhetsproblem uppstår.

3. Övrigt

a) Familjehemsplacerade barn
För elev som av socialtjänsten är placerat i familjehem och inte är folkbokförd på familjehemmets adress, är inte utbildningsnämnden skyldig att anordna och bekosta skolskjutstransport till och från detta hem.

b) Vad gäller vid olycksfall – kommunal olycksfallsförsäkring
Vid olycksfall ska kommunens olycksfallsförsäkring användas. Vårdnadshavare kontaktar försäkringsgivare som avgör rätten till transport vid olycksfall. Mer information finns på kalmar.se

4. Ansökan av skolskjuts

a) Ren verkställighet – elevens placering utifrån geografiskt upptagningsområde
Vårdnadshavare till elev som har sin skolgång i den skolan som kommun har placerat elev i och uppfyller km-avståndet enligt riktlinjerna behöver inte ansöka om skolskjuts, där sker beslut om skolskjuts enligt principen ren verkställighet inför varje läsårstart.

b) Övrig ansökan
Vårdnadshavare ansöker via *"mina sidor"* på kalmar.se alternativt via kontakt med skola där elev har sin skolgång.

c) Beslut om beviljad skolskjutstransport gäller som längst ett läsår i taget, vilket ska framgå av beslutet.

5. Rätten att överklaga ett beslut som går den sökande emot

Gäller detta beslut skolskjuts till en skola som kommunen har placerat elev i, kan detta beslut överklagas genom s.k. förvaltningsbesvär (10 kap. 32 § första stycket och 28 kap 5 § 5 punkten skollagen). Då gäller följande:

Om vårdnadshavare är missnöjd med beslutet ger skollagen 2010:800, 28 kap. 5 § 5 punkten, möjlighet att överklaga beslutet till Förvaltningsrätten i Växjö. Beslutet måste överklagas inom tre veckor från det att du som vårdnadshavare tog del av beslutet. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Växjö men skickas till utbildningsförvaltningen.

Beslut som gäller skolskjuts till en annan skolenhet än den som kommunen skulle ha placerat barnet i (till exempel till en fristående skola) eller till en annan kommuns grundskola, (10 kap. 32 § 2 stycket skollagen).
Dessa skolskjutsbeslut kan endast överklagas genom att begära laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725). Ett sådant överklagande ska ha kommit in till Förvaltningsrätten i Växjö inom 3 veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokoll över beslutet justeras.